

livs efterspørgsel på området og dermed bidrage til en forbedret konkurrenceevne.

Sikkerhedsmekanismen og ledigheden

Danmarks positive tilgang til EU-udvidelsen og vandrende arbejdstagere betyder ikke, at kikkerten er sat for det blinde øje. Udviklingen vil blive fulgt nøje, og der vil være mulighed for at bremse adgangen til det danske arbejdsmarked, hvis udvidelsen – mod forventning – giver problemer.

Den kommende tiltrædelsestraktat med de nye EU-lande vil indeholde en såkaldt sikkerhedsmekanisme, der i en syvårig overgangsperiode giver mulighed for at stoppe for udstedelse af arbejdstilladelser til borgere fra de kommende EU-lande, såfremt udvidelsen medfører en væsentligt øget ledighed i visse brancher eller regioner.

Sikkerhedsmekanismen og løndannelsen

Det har i den offentlige debat været fremført, at EU's udvidelse mod øst kunne betyde, at uorganiseret arbejdskraft fra de nye medlemslande vil kunne få job i Danmark til en løn, der ligger langt under overenskomsternes niveau. Det har i den forbindelse være fremført, at et forbud mod eksklusivaftaler vil øge risikoen for løntryk. En sådan sammenhæng er der ikke belæg for. En virksomhed, der er omfattet af en kollektiv overenskomst, vil, uanset om denne overenskomst indeholder en eksklusivbestemmelse eller ej, være forpligtet til at overholde overenskomstens bestemmelser med hensyn til løn- og arbejdsvilkår over for både de organiserede og de uorganiserede lønmodtagere på virksomheden.

Regeringen finder det ønskeligt, at så mange virksomheder som muligt er dækket af kollektive overenskomster, der fastlægger løn og arbejdsforhold såvel for organiserede medarbejdere som for uorganiserede medarbejdere.

De danske parter har tradition for at sikre et højt organisationsniveau og dermed en høj dækningsgrad på arbejdsmarkedet. Skulle det vise sig, at arbejdsgivere uden overenskomst i stigende omgang skulle vælge at benytte østarbejdere med et løntryk til følge, vil de faglige organisationer kunne reagere i henhold til de muligheder, der findes inden for det fagretlige system, dvs. ved iværksættelse af kollektive kampskridt med henblik på indgåelse af overenskomst.

Som supplement hertil vil den danske regering følge lønudviklingen på arbejdsmarkedet og vil – såfremt der mod forventning konstateres markante ændringer i lønstrukturen – kunne gøre brug af sikkerhedsmekanismen inden for de regler, der gælder for overgangsperioden for de nye medlemslande.

Status for arbejdet med sikkerhedsmekanismerne

Regeringen lægger vægt på at koordinere udmøntningen af sikkerhedsmekanismerne med de EU-lande og EØS-lande, der har valgt en position på området, der svarer til den danske. Foreløbig drejer det sig om Holland, Irland, Sverige, Norge og Island. Men flere kan komme til.

Regeringen vil i løbet af efteråret 2002 sikre denne koordination og samtidig udarbejde en helt præcis redegørelse for, hvordan sikkerhedsmekanismen i givet fald skal fungere, og hvilke præcise forhold der vil kunne udløse brugen af den.

Det er planen, at et endeligt forslag til etablering af en sikkerhedsmekanisme kan foreligge primo 2003. På det tidspunkt vil forslaget naturligvis blive drøftet med Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg og Folketingets Europaudvalg.

På den måde er der god tid til at gennemarbejde og gennemanalysere rammerne og hjemmelsgrundlaget for sikkerhedsmekanismen inden den 1. januar 2004, hvor håbet er at kunne byde de første nye medlemslande velkommen.

Brug af sociale velfærdssystemer

Det er afgørende for regeringen, at vore sociale velfærdssystemer ikke misbruges af borgere fra de kommende EU-lande. Princippet om fri bevægelighed forudsætter, at de vandrende arbejdstagere som udgangspunkt er selvforsørgede. Regeringen vil derfor etablere en hurtigtarbejdende arbejdsgruppe, der skal se på de sociale sikrings-systemer i lyset af EU-udvidelsen. De enkelte sociale ordninger vil blive gennemgået én for én for at afdække muligheder for utilsigtet brug. Regeringen vil i forlængelse heraf – i samarbejde med Folketingets partier – arbejde målrettet på at lukke de muligheder, der måtte være for misbrug af vore sociale sikrings-systemer, således at dette er på plads, inden EU-udvidelsen træder i kraft.